

СМЛОЖ

ЛИСТ ЗА СВЕШТЕНИКЕ, РОДИТЕЉЕ И ВАСПИТАТЕЉЕ.

У Београду 24 Марта 1875.

Број 11

Издаје четири пута
у месецу.

Претплата се шаље уредништву.
Уредништво је у богословији.

За све српске крајеве стаје на год.
60 гр. или 6 фор. на по год, 30 гр.
или 3 фор. на три мес. 15 гр. или 1
фор. и 50 нов.

Год. II.

Хараџтер Источно-Православне, Латинске и Протестанске цркве.

- „Покоравајте се мојим налозима“ (Рим).
- „Будите слободни, а створите за се веру
„каква вам је угодна“ (Протестанти).
- „Возљубим друг друга, да јединомислијем
исповједи Оца и Сина и св. Духа“

(Источно-православни)

Кад латини (а покадшто и протестанти) хоћеју да хвале и преузносе своју цркву на штету цркве источне, они се обично хватају за поједине болешљиве чланове цркве источне, или за овај — онај — у пракци цркве десивши се неуредан догађај, па по тима појавима и изузетцима, нападају на језгро и суштину саме цркве источне, доказујући неправилност њену у самоме тобож основу, па чак и као неко одступење њено од правог учења Христовог и од оне прве цркве, којој темељ положи божанствени њен основач Исус Христос, а утврдише и распротранише његови први последоватељи — Апостоли. По себи се разуме да и сами ови нападачи добро знају и поњају, како то није начин, којим се људи добре воље и добрих на-

мера служе, кад желе да одиста исправе и изведу из заблуде другога. Но њима није до истинске науке и обавештења других, већ до тога, како да се нађе још по која лаковерна душа, која би се изтргла испод заставе Христове, а уписала под заставу Папину, те тако, наравно, и њима — овим браниоцима папске цркве и нападачима на нашу источну цркву — нарастао број душа за њихову моралну и материјалну подпору. Кад би се и ми служили тим оруђем, којим се служе латини и почели онако набрајати поједине ситнице, као што чини ово дана лист „Католичка Далмација“ што излази у Задру, то би могли у хиљаду пута наћи више код њих него што они налазе код нас, појединих жалосних призора у цркви њиховој, који су никли колико слачајно и по страти појединих чланова њених, толико и као резултат изопаченог учења и лажног схватања религијозних истина. Но од нас је далеко и помисао, да поједине злоупотребе религијозних представника товаримо на леђа саме религије, а још много мање да у садашњем просвештеном веку распаљујемо ватру религијозних препирака, те у место да се зближавамо и братински обгрлимо, а оно да се цепамо и завађамо. Но кад нас је поменути католички лист на то изазвао, онда сматрамо за дужност, да објективно изнесемо сушност учења и карактер цркве православно-источне у поређењу са сушношћу и карактером римске и протестантске цркве, па нека на основу томе сваки здравомислећи сам изведе закључак, која од ових цркава носи тип праве Христове — апостолске цркве, а која се од тог типа удалила и образовала други карактер, супротан карактеру првенствујуће цркве.

I.

У Грчкој и на истоку уопште, још пре хришћанства, људи су се занимали питањима научним па и религијозним. С тога не само непосредни представници науке и религије, већ и цела маса народна на истоку, — у време доласка И. Христа, па чак и доцније у течају 7—8 векова, — стајаше

на вишем ступњу умног и религијозног знања, него што беху народи запада. А овим се објашњава и то, што се човечанство на истоку с већом јенерђијом и јачом вољом заузимало да се усаврши у познавању богооткровеног учења хришћанског и што је боље и брже познало његову *истинитост и врлину*, него народи других крајева и других земаља. Јест, кад се јави нова вера на истоку, исток се не заустави на једној само обредности и спољашности њеној, но напротив *догмати вере*, и то *догмати највиши, најтаинственији*, ево *шта* заузе прво место у источних хр. научара и управо замени првашње философске системе незнабожачких мудраца. Поред тога Хришћанство овде не беше спојено са световном влашћу и грађанским уређењима као што то видимо на западу: оно је прелазило са човека на човека, од мисли на мисао, те је с тога и одржало свој карактер вере и мисли. Шта више овде је сваки члан имао законито право да учествује у делима своје помесне цркве и да размишља о предметима вере и о делима црквене управе, наравно у толико, уколико су се та дела тичала њега, као члана црквене општине. А код развића умне јенерђије и религијозног интереса — по себи се разуме — да се није ни могла *усредсредити* мисао религијозна у једноме или у неколико лица, као ни у целом staleжу црквених служитеља т. ј. у *клиру*, а много мање у којој другој помесној цркви. Па зато се овде нису могле ни увући оне клерикалне злоупотребе, које су се увукле и развиле на западу. У свакој црквеној општини живело је *опште црквено* предање, које није допуштало да глас засебнога лица постане општим веровањем. Тако беше у свакој посебној општини, тако беше и у целој источној цркви. По близости пак и по узајамном удружавању помесних цркава, оне једна другој беху уједно и контроле, те с тога *цаиство* није ни могло да се пресади на истоку.

Али тако исто није могло овде понићи ни оно, што би ма у чему било налик на *протестанство*. Допуштајући свакоме

своме члану да може у законитим границама слободно претреса-
ти црквенска питања, — црквенска општина на истоку није га
и пак остављала, да се усамљено мучи у својој личној не-
моћи. Слободни чланови цркве беху спојени везом братске
љубави, те с тога радљивост сваког члана цркве беше пот-
чињена надзору не само нарочитих чувара вере и цркве, т.
ј. јерархији, него и надзору друштвенога мњења, али не оног
друштвеног мњења, које је у светским стварима превртљиво,
већ *оног*, о коме се у строгом смислу може рећи: „*глас на-
рода — глас сина Божија!*“ мњења, које је израз живећег у
цркви Духа светог, и које се зида на темељу оних речи Спа-
ситељевих: „*кад се скупе двојица или тројица у име моје,*
знајте, да сам ја међу њима.“ Према овоме, ако би који члан
општине црквенске заблудио, то је сваки од браће по вери,
по заповести јеванђелској, имао право да га укори на само;
а у случају, ако укор није помогао, то је дужан био потом
истом праву да га јави за преступ његов општини црквенској;
па тек онда ако преступник не би ни сву цркву послушао,
уклањали су га из друштва верних и сматрали као отпадника.

У току времена, кад искрсоше јереси и различна неспо-
разумљена о смислу правог општецрквеног предања, скупљаху
се *сабори* на које је сав хришћански свет слао своје заступнике.
Ови сабори (без обзира на неке нередде, који су покадштво
навлачили сенку на њихову чистоћу) представљају појав нај-
узвишенији од свију појава у историји човечанства. На овим са-
борима човечанска слобода — озарена божјом благодати —
величанствено потврди божанствене истине, које јој беху у
аманет остављене. И тако, лажна учења, која на истоку сту-
пише у борбу са црквом, тек су дала повода, да црква само
јасније изложи хришћанске истине у свој њиховој лођичној
тачности и посљедователности.

Још једну стварну црту у православном учењу о *васионским*
саборима саставља то, што сабори не претписују нова веро-
вања, него само *објашњавају*, раскривају и формулишу смисао

оног, што се већ налази у божанственом откривењу; они само чувају веру, коју чува и цео православно-хришћански народ. Они носе назив „васионски“ не по спољном њиховом облику, но по сугласности оних, који нису присуствовали на сабору. Давајући својим заступницима овлашћење да формулишу истине вере, црква је зато задржавала право да прегледа формулу, коју су они саставили. Цела дакле црква примала је или одбацивала закључке сабора, гледајући по томе, да ли су они сугласни или противни оном учењу и оном предању, кога се она држи; па и назив „васионски“ дала је она само онима, који су изразили у својим закључцима унутарњи смисао њезиног вероучења. Било је јеретичких сабора, на којима су се налазили представници целе јерархије. Они су доносили догматичке закључке обавезне за све цркве. На тим закључцима бивало је јепископских потписа у два пута више него на Никејском закључку (н. пр. сабор у Римини, који је саставио полуаријански Символ); на тим саборима императори су примали јерес, патријарси обзнањивали јерес, папе се потчињавале јереси: но црква остаде верна истинском предању и одбаци те саборе, па и ако они немају никакве спољне разлике од правих васионских сабора, и то с тога, што њихови закључци нису примљени као глас од цркве свега верујућег народа.

С тога, како у Грчкој, тако и код нас Срба, и у опште код свих словена, сви покушаји, које чинише поједини јерарси, па чак и цареви и краљеви, *еда би се могло сјединити православље са Римом*, — разбише се о чврсту и неподвижну стену православног свештенства и народа, који не допуштају ничијег деспотизма над својом савешћу. Зна се шта је одговорио грчки народ на закључке флорентинског сабора. Такође и наши неки краљеви шуроваху с Римом из политичких узрока и један од њих, као што нам прича историја, већ је лично исповедао латинство; али мораде наскоро да раскрсти с њиме, јер то беше противно духу и жељи народа. — Кад

је Руски велики књаз Василије Тамни слао на флорентиски сабор Митрополита Исидора, он му је у исто време рекао: „*иди, но принеси назад нашу крџу во ксеи еа истотѣ*“. Но Исидор донесе догмат о врховној глави Папе, с тога и паде са свог митрополитског престола.

И тако, основни закон црквенског живота у православљу састоји се у овој формули: *Слобода у јединству, јединство у љубави.*

И заиста, човеку не би ни вредила *истина*, кад не би било слободе, кад неби долазио до истине напрезањем свију својих наравствених сила. Хришћанска вера — то је акт слободе, и несумњиво истиче из слободног човековог испитивања спољних и унутарњих појава своје душе. Но човек, слободан у испитивању, ипак у својој усамљености неби био кадар да позна узвишене истине хришћанске. За нас, као што рекосмо — не би ни вредила истина да нема слободе; али у исто време ми неби смо ни били у стању — *разумети божанствену истину*, кад се неби држали са црквом у јединству, које је основано на наравственом закону љубави. Да, нема човека, који би сам по себи — у својој усамљеној радњи — био слободан од заблуда, па ма како он високо стајао; но сугласност свију — *то је истина* у крилу цркве. У крилу цркве сваки даје свој умни труд свима и сваки прима од свију, што је добивено општим трудом; а из хармоничког спојења личних мисли рађа се мисао целе цркве и само *овој*, т. ј. мисли целе цркве, доступна је истина.

Но рећиће се: каквим начином *јединство хришћана* даје свакоме од њих то, што нико нема у посебности?

Зрно песка заиста недобија нов живот — *од гомиле*, у коју је, случајно, долетело. Такав је човек у протестанству.

Цигла у зид узидана, није постала бољом по месту, где ју је зидар узидео, такав је човек у католичанству.

Но свака честица материје која се приобштава живом

телу, постаје недељивим његовим дѣлом и добија у њему нов
 www.olisca.org
 смисао и нов живот. Такав је човек у *православљу*.

У
 Н
 И
 В
 Е
 Р
 З
 И
 Т
 Е
 Т
 С
 К
 А
 В
 И
 Б
 Л
 И
 О
 Т
 Е
 К
 А

Сваки од нас непрестано тражи оно, су чим прева влада. Слаб у својој усамљености, човек тражи да се придружи јединству црквеном, а прева му попуњава *то*, што он сам није могао имати. У осталом човек православни и не налази у цркви својој нешто, што би било као туђе за њега: он налази у њој себе самог, али не у слабости своје духовне самоће, већ у моћи искреног духовног јединства са својом браћом и својим Спаситељем. Ово пак јединство рађа се од узајамне љубави хришћана у Исусу Христу. Узајамна хришћанска љубав — то је оно око, којим сваки хришћанин гледа божанствене предмете; и то се око није никад затворило у православној цркви *од дана*, кад су се ватрени језици спустили на главе апостола, нити ће се затворити донде, докле врховни судија не сиђе по други пут на земљу, да потражи рачуна од човечанства за *истину*, коју му је предао на аманет и запечатио својом крвљу. Кад се прекине свежа узајамне љубави, човек престаје бити чланом цркве. С тога у католичанству *и нема* јасног појма о вери, — јер је тамо напуштено стварно начело живота црквеног, т. ј. слобода у јединству, јединство у љубави. Тамо се проповеда љубав *као дужност*, а не проповеда се *као божанствени дар*, помоћу кога тек могу људи доћи до познања истине. Папство жртвова слободу рад јединства, а протестанство жртвова јединство рад слободе. Протестанство води човека у пустињу, а католичанство — у обор. Но и у једном и у другом човек остаје усамљен. „*Потчињавајте се и верујте мојим налозима*“, каже Рим. „*Будите слободни и побринте се да створите себи ма какву веру*“, вели протестанство. А шта вели наша православна црква својим синовима? „*Возлюбимъ дръгъ дръга да єдннomy-слїємъ исповјєми: Оца и Сына и св. Духа.*“ Ето шта она вели.

Источни патријарси, у свом одговору на окружну посланицу Пија IX, јасно су доказали, да се *непогрешливост* на-

лази само у васпонској цркви, сједињеној узајамном љубави, и да је неизмењљивост догмата, као и чистота обреда црквенских, поверена на чување не само јерархији, већ и целом православном народу, који је тело Христово. „У нас, веле они, нису могли увести у цркву нешто ново ни патријарси, ни сабори, јер је код нас чувар вере само тело цркве, т. ј. народ, који је вазда желио да очува своју веру неизмењљиво, сугласно са вером својих отаца. Ми немамо световне главе над нама, као што се тиме хвали блажени Папа, него смо везани за нашу матер цркву јединством љубави у јединству вере.“

Овим одговором виша заступници источнога клира *исказали су најјасније* карактер православља и општу формулу целе историје православне цркве.

II.

Но да обратимо пажњу још на једну страну православне вере, која има јак значај за живот друштвени, а то је: како стоји *вера* наспрам *науке* у православљу. Где је граница међу овим двама странама живота духовног? Могу ли оне бити у слози, или једна другу искључују? Ми чујемо, да се ова питања свуда и на све стране потржу и да се обично долази до немилога закључка. Има људи који чак дотле терају, да одсудно веле: „вера или наука“ — но обоје не да се, веле, замислити. Па одкуда такав неправилан закључак? Ми велимо „из католичанства“. Јест, католицизам једнострано схвата одношај религије наспрам науке, а људи, који то знаду, а незнаду како на то гледа наша православна црква, — осуђују веру хришћанску у опште, која тобож спречава науку.

Папство држи, да је првосвештенику Рима потребна не само спољашња власт над црквом, него и духовна — над умом и савести људи, па и то власт безусловна, која би казуистично одређивала и руководила не само спољне поступке човека, већ и све мисли његовог унутарњег живота. Папство

је знало, да развиће науке може родити, као што је и родило, ~~www протест~~ против његове неограничине власти, зашто је и пронашло, средством школастике, неке појмове о науци и дало им карактер догматички, те је но њима казнило науку, као што видимо случај на Галилеју због његових астрономских одкрића.

Протестанство је пак површно схватило религијозне догме. Оно је — полазећи од свог принципа и развијајући се по њему досљедно — дошло мало по мало до тога, да је почело одрицати сваку теоретичку важност истинама религије. Јест, истина, да узвиси и да уздиже разум, но, дајући сву моћ овој јединој моћи човековој, уврсти у ту категорију и саму веру, као и сваку другу науку у опште. С тога се код њих хришћанство мало по мало претвори у атеизам, индеферетизам, а за овим у одрицање сваког веровања, основаног на ауторитету откривења.

Не суди тако површно православна наша црква, кад решава *питање о одношају науке насирам вере*; она је на-против судила и сада суди, да вера нити је искључавала нити искључује науку. По њеној божанственој науци, вера само одговара на она питања, која не може да реши разум, а нема места онде, где их овај може да реши. Како би дакле она спречавала науку, кад она отпочиње свој рад оданде, где је граница науци? Ако полаже догмате, она тим самим успокојава разум и упућује га у његове границе. Бог нам је дао мисао, али не ради тога, да због ње страдамо и вечно лутамо. Бог нам је дао и веру, али не зато, да она спречава наше умно развиће. Но с друге стране, ма колико да је узвишен значај човека међу суштaствима васионе, ипак он није највиша снага у свету. Потреба религије лежи у самој човековој природи. Историја човечанске мисли јасно нам базује, да човек својом лођичном радњом не може да схвати све оне узвишене истине, које захтева религија. Стара и нова философија ишле су баш тим путем, т. ј. путем *разума*, да објасне религијозне потребе човекове односно познања Бога;

но после пантеизма и материјализма, у који падоше, оне до-
 ђоше до скептицизма или правог неверства. Под скептици-
 змом разумевамо: *просто срдечно признање* — да **питања**,
 која је хтео човек решити, надмашају његов разум. Ако је
 дакле тежња нашега разума за познавање виших истина *при-*
родна, а средства, којима он влада, нису кадра да допру до
 њих, то је јасно, да нам је нужно позитивно учење откри-
 вења божијег. Следствено, с православне тачке гледишта, ре-
 лигија и наука не само непротивурече једна другој, већ
 напротив једна другу и потпомажу.

У току многих векова радили су над решењем ових пи-
 тања многи св. оци цркве источне, и ко загледа у њихове
 радове, наћи ће опширног одговора на ова питања. Они до-
 казиваху, да грчко образовање — и ако је никло на зем-
 љишту незнабоштва — ипак је својом општечовечанском
 страном било од помоћи хришћанству. Шта више, говорили
 су да је оно нужно хришћанима, јер је самостално у области
 природних наука; само га ваља потчинити хришћанству у
 питањима, која надмашају природну моћ ума људског. Тако
 су св. оци, још куд и камо пре нашег времена, обелџили ту
 узајамност међу *науком* и *вером*, коју и дан дани проповеда
 православна црква и против чега неби могао ништа противно
 рећи никакав сувремени научењаџ, кад би ствар само као
 што треба добро поњао.

И тако, из свега овог што доведе рекосмо, види се:

1. Да је *православно-источна религија* таква религија,
 која неограничава личну слободу човекову.
2. Да она под јединством црквеним разумева љубав, а
 под аукоритетом не деспотизам и јарам какав, већ јединство
 у узајамној љубави.

3. Да је та вера сродна духу нашега народа, да је се
 одиста и сродила с њиме, те је тако била моћна да му очува
 народност и одржи народњи дух и понос.

4. Да она и у будуће јамчи народу нашем за свестрани његов развитак, почем не само неспречава, већ и подпомаже науку.

А на против тога да је римокатоличка религија таква религија, која —

1. Ограничава личну слободу и недаје никаква значаја индивидуалности човековој.

2 Не држи црквенско јединство у узајамној љубави и братскоме договору свију црквених чланова, већ просто на ауторитету папске власти, те с тога, избадивши из основе љубав — навезује људима свој деспотизам и намеће на њих јарам безусловне покорности и робства.

3. Нити је била нити може бити сродна духу нашега демократскога народа и где се год јавила у народу нашем, јавила се као разоритељка нашега народа. И

4. Да она не јамчи народима за њихов свестрани развитак, почем не само не подпомаже но још и спречава науку¹.

Према овоме, кад латини позивају људе у своју веру, то на шта их позивају? Наравно позивају их: а, да се одреку своје личне слободе; б, да се одреку права у учешћу црквене управе и подчине безусловно ауторитету и непогрешљивој заповести папској; в, да се одреку своје народности и свога имена; г, да се зауставе у прогресивном развоју свога ума и остану укочени под притиском интереса једне папске воље.

Ко је вољан да се свега овог, што саставља највећу светињу човекова срца и духа, одрече и да на позив латинског листа „*Католичка Далмација*“ прелази к папству, тога није вредно ни жалити. Но уздајући се у здраву свест православног Далматинаца и у њихову увиђавност, ми напред можемо казати, да ће глас „*Католичке Далмације*“ у том обзиру остати — глас копијунгв кь пѣстыни. . . .

¹ О протестанској религији не треба ни говорити, јер ту и нема религије. Код њих је религија разум, па какав је у кога разум онака му је и религија.

Поука о значају хришћанске исповести.¹⁾

WWW.UNILIB.RS

Кто ѿ кастъ облуцаетъ ма о грѣсѣхъ?
(Јоан 8 16).

Богочовјек Исус Христос и Спаситељ наш био је непорочан, чист од сваке неправде и подпуно свет *маѳе ксѣхъ сватыхъ* у роду човешком. Он није на себи имао никакова порока, нити је икада у чему згрешио: „Христосъ грѣхъ несотвори, ни обрѣтесе лествъ ко устѣхъ его. (Петр. 2 с. 22) говори св. апостол Петар. А и сам Јуда његов предаатељ сведочи о томе, кад је сребрнике оне, за које је Спаситеља нашег предао, ипак првосвештеницима и књажевима јудејским повратио, рекавши им: *согрѣшихъ предакъ кровъ неповиннию.* (Мат. 27 сх. 4.)

Па зато је Исус Христос и могао тако дрзновено својим непријатељима у очи изговорити: „Кто ѿ кастъ облуцаетъ ма о грѣсѣхъ?“

Но ми људи, нарочито садањег времена, када је међу нама богопоштовање и побожност хришћанска ослабила и страх божији оладнео у срцима нашим, далеко одстојимо од тога, да би могли и пре, а камо ли сада о себи, подобно Христу, рећи: „*ко нас може обличити у гресима нашим?*“ Ми нисмо непорочни, нисмо незлобиви, него смо можда и душу и срце наше обременили гресима. Ми смо у животу нашем толико пута зло помислили, зло пожелели, па можда и учинили. Ми смо често оно, што је од Бога и св. цркве забрањено, својевољно преступали. Ми смо неправедна дела творили, ближње наше па и Бога увредили. Ми смо дакле по свему овоме ко више а ко мање постали грешници пред Богом и пред људима. И као таквим грешницима шта нам предстоји? Ништа друго до осуђење и од Бога и од наше савести, ако се за грехе наше не покајемо. Да, бл. хр., покајање нам је одвећ свима нуждно. Ка покајању нас призивље и побуђује св. мати наша црква, нарочито сада у почетку овог часног поста. Јест, она нам заповеда да себе постом, молитвом и истиним покајањем од грехова наши очистимо, и тек тако достојно приуговорљени да ка св. тајни причешћа приступамо, чрез коју се са Христом саједњавамо, као што нам и он сам у слову свом каже: *адыи мою плоть и пиѣи мою кровъ, ко нѣхъ превькцаетъ, и азъ въ немъ.* Но будући да ми овако наше покајање чинити морамо при исповести пред духовником, кад се за свето причешће спремамо, с тога нам је нужно знати, у чему је право и истинско покајање наше.

¹⁾ Говорио у почетку овог поста у цркви Карановачкој г. прота и председник конвисторије Ужичке Радован Поповић.

Право покајање, бл. хр., не састоји се само у признавању сагрешења наших, која ми при исповести пред духовником откривамо; но састоји се још и у истинском кајању и непритворном жалењу за сагрешења наша, која смо ми у животу учинили. Из овог видите да се исповест разликује од покајања; јербо у исповести тек признајемо сагрешења наша, а покајањем много жалимо, срдечно се кајемо за њих и крајње их се гнушавамо; тим пак самим желимо да у такво искушење недођемо, у ком би ипак у грех поклизнули.

Немојте дакле, бл. хр., мислити да је само једна исповест довољна ка оправдању вашем пред Богом, и ка достојном приуговлењу вашем за св. тајну причешћа; него је нужно, да се поред исповести и срдечно кајете за сагрешења ваша.

Истовест је одвећ нужна свакому хришћанину, јербо га исповест опомиње да о стању своје савести размишља, а размишљајући, он лако може доћи да осети у себи чувство стида и срама над гнусним и противузаконим цељима својим; но таква исповест, без срдечног покајања, није стварна нити се само њоме оправдање добива. К правом пак и истинском покајању, поред исповести, нужно је да се човек грешник, исповедајући сагрешења своја, која је у животу своје учинио, од свег срца и из све душе своје каје за њих, — да се каје, ако је икада што зло учинио, зло рекао, зло пожелио или само и помислио; да се каје, ако је био у стању учинити буди коме какво добро, па није хтео; да се каје ако је где нешто рекао и учинио, које није требало да рекне и да учини; да се каје ако је туђу ствар неправедним начином себи присвојио; да се каје ако је из злобе и пакости част и добро име свога ближњега увредно и погазио; да се каје ако је дане живота свога у беспослици проводио, и страстима плотским прекомерно угађао, а опомене своје савести тврдоглаво презирао; накратко, да се каје о свему ономе, што је помислио, што је пожелио, што је рекао, и што је учинио, које се са заповедима Божјима и правилима св. цркве неслаже; да се каје и скорби, што је гресима својима Бога и ближње своје увредио, и да се стара, да учињено неваљалство и неправду сваким могућим начином заглади.

Који се овако, бл. хр., за своја сагрешења каје, тај не може а да из свег срца неомрзне на њих, и да не пожели унапредак исправнији и бољи бити; но то се баш од њега и тражи. Јербо к срдечном покајању, поред исповести, нужно је да се човек грешник тврдо завери, да више неће чинити зло, зашто се сада каје,

него да ће унапредак бољи бити. Ако је који пороку пијанства одан, треба да се завери да то више неће чинити, него да ће избегавати сваку ону прилику, у којој би у тај грех посрнути могао. Ако је који хулне и лажљиве речи на ближњег свoga проносио, или ако је који обичествовао псовати, нарочито оно, што је по закону наше цркве свето; треба да се завери да ће језик свој обуздати и у напредак непадати у такве и подобне погрешке. Ако ли је који био лењив, раскошан, кавгаџија и варалица, треба да се завери да ће у напредак бити трудољубив, умерен, мирољубив и честан; даље да ће свако оно друштво избегавати, које је побројаним гнусним пороцима одано, и да ће сва могућа средства употребљавати, која се на побољшање и исправљење његово клоне.

Овакав одважан корак човека грешника треба да се односи у обште на сваки род грехова, на све оно, што је заповестима божјима и канонима наше св. цркве противно. Није дакле довољно само од појединог греха, и нарочито каквог порока чувати се, но од сваког греха и порока. И ако се кајући се грешник овако од сваког греха и од сваког порока не одрече, то онда ни покајање његово није право ни истинито, нити се он гнушава грехова; те с тога остаје повин и неопроштен, и долази под осуду св. апостола Јакова, који вели: **Ижс бо кесъ злконѣ сомоудетъ. согрешитъ же ко единомъ, повиненъ вздетъ.** (Посл. Јак. 2 сх. 10.)

Видите, дакле, богол. сл., колико нам је при исповести и при св. причешћу нужно срдачно покајање! — Видите како могу бити добре последице од истинског покајања! Па зато вас пастирским гласом од стране св. цркве позивамо да се покајете; но покајте се од свег срца за ваша сагрешења, и завештајте се Богу, који срца људска испитује и најсакривеније мисли наше зна, да ћете се у напредак, а нарочито овог часног поста, уздржавати и чувати од сваког греха и порока и да ћете радо са свима силама сва могућа средства употребљавати, која се на побољшање и исправљање ваше клоне. А уверени будите, да ће Бог таково ваше покајање очински примити и вас у предузећу свију побожних и општекорисних радова ваших утицајем свог св. Духа заступати, снажити и обилато подпомагати. **Аминь.**

Г Л А С Н И К.

Јован Ђурић сврш. богослов из Заовине рукоположен је 22 за дјакона, а 23 Децембра пр. год. за свештеника и постављен своје деди старом свештенику Мокрогорском у окр. Ужичк. Ђорђу Ђурићу за капелана.

Добросав Марјановић сврш. богослов из Гвозца рукоположен 18 Јануара за дјакона а 19. за свешт. и одређен на парохију Бољковачку у окр. Рудничком.

Алекса Поповић учитељ из Кожетина рукоположен је за дјакона 8 Фебруара, а 9 ис. мес. за свештеника и постављен је на управљену II-гу парохију Жежевачку у округу Чачанском.

Богољуб Максимовић сврш. богослов из Међуречја окр. Чачан. рукоположен је 10 Фебруара за дјакона а 11 истог за свештеника и одређен своје оцу Сими Максимовићу пароху Гокчанском за капелана.

Јерођакон мон. Каленића Максим рукоположен је за јеромонаха 10 Фебруара.

Тодор Јаношевић учитељ Трстенички рукоположен је 28 Децембра пр. год. за дјакона а 1 Јануара ове год. за свештеника и одређен за пароха при цркви Брусској окр. Крушевачког.

Чедомир Достанић учитељ Мрчајевачки рукоположен је за дјакона 23 Фебр. а за свештеника 1. Марта и одређен је за капелана своје тасту јереју Стевану Продановићу пароху Мрчајевачком.

Стеван Ракић капелан проте чачанског постављен је за пароха Горњо-Милановачког 1 Марта т. год. а на његово место, по молби, премештен је Стојан Николић капелан Рудничког проте.

За намесника манастира Наупаре постављен је јеромонах Каленићски Теодосије 24 Јануара 1875 год.

За намесника мон. Велућа постављен је јеромонах мон. Благовешт. у Каблару Мелетије на место Архимандрита Хрисанта, који је пресудом Конзисторије лишен управе тога манастира 4 Фебруара 1875 год.

Јеромонах Жички Атанасије премештен је по молби у манастир Никоље. А јеромонах тога манастира Мелетије у братство манастира Студенице.

Напоследку честити старина Игуман мон. Клисуре Хрисант одликован је „набедреником“ за истинско ревновање око унапређења св. куће, у којој је.

Намјестник манастира Јовања Филимон постављен је за настојатеља истог манастира.

Јавна благодарност.

Како црква М. Пожаревачка није имала одличнијег крста на престолу, то су се постарали: Чича Мита Живановић кмет овд. са чијим је настојавањем и црква подигнута, и свештеник овд., те су крст набавили.

На св. оца Николу служио је св. литургију јеромонах М. Рапновца г. Никифор (овд. свећ. болестан је), на пошто је ову одслужио, изнео је новонабављени крст и показао народу важност крста, разложив им потребу и вредност његову.

На мах први г. Коста Димитријевић писар овоопшт. суда даде 1 дук. ћ. за њим Мита Живановић кмет 1 дук. ћ. Антоније Груић овд. 1 дук. ћ. Стојан Бурић из Буринаца 1 дук. ћесар.

У томе приђе Лазар Стевановић зем. овд. к' асталчићу, на коме стојаше св. крст, и рече: „ја ћу ево дати 6 дук. ћ. за крст и прилажем га св. цркви, а ко шта буде више дао, нека се купи цркви шта је најпотребније“. За овим дадоше још: Петар Борђевић из Сенаје тотор ове цркве 1 дук. ћ. Павле Крупежевић кмет из Сенаје 1 дук. ћ. Милап Груић ов. 1 дук. ћ. Радивој Живановић овд. 1 дук. ћ. Јован Гајић ов. 1 дук. ћ. Живко Симић 1 дук. ћ. Араџел Миленковић дунђерин из Турске 20 гр. Никола Динић дунђерин из тур. 10 гр. Арсеније Борђевић абадија из Смедерева 10 гр. Милош Гајић из М. Пожар. 10 гр. Антоније Јоксић из Сенаје 10 гр. Живота Вуковић из Шепшина 5 гр. Петар Симић из М. Пожаревца 5 гр. Петар Милошевић 5 гр. Бока Стоиљковић дунђер 4 гр. Обрад Крупежевић из Сенаје 4 гр. Милутин Милошевић дунђер 3 гр. Осим оних 6 дук. ћ. што је дао Лаза те је крст плаћен, оних ресто 12 дук. ћ. и 26 гр. даће се да се св. Јеванђеље накити. Такође Иванка ж. Мате Живановића ов. купила је један празнични минеј на великом колу у вредности 2 дук. ћ. својој кћери Милицы за душу.

Тутори са свештенством ове цркве овим приложницима, поред захвалности, и овим путем јавно благодаре.

У М. Пожаревцу 30 Децембра 1874. год.

СВЕШ.ЕНИК ЦРКВЕ М. ПОЖАРЕВАЧКЕ,

Еремија Вучићевић.

Издаје и уређује проф. БОГОСЛОВ. АРХИМ. **Нестор.**